

Cauza C-21/24**Rezumatul cererii de decizie preliminară întocmit în temeiul articolului 98 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții de Justiție****Data depunerii:**

12 ianuarie 2024

Instanța de trimitere:

Juzgado de lo Mercantil n.º 1 de Zaragoza (Tribunalul Comercial nr. 1 din Zaragoza, Spania)

Data deciziei de trimitere:

10 ianuarie 2024

Reclamant:

CP

Pârâtă:

Nissan Iberia S. A.

Obiectul procedurii principale

Procedură preliminară – Înțelegeri – Articolul 101 TFUE – Directiva 2014/104/UE – Acțiune în despăgubire pentru prejudicii cauzate ca urmare a încălcării legislației în materie de concurență – Termenul de introducere a unei acțiuni în despăgubire – Prescripție

Obiectul și temeiul juridic al cererii de decizie preliminară

Acțiune în despăgubire pentru prejudicii cauzate ca urmare a încălcării legislației în materie de concurență – Aplicarea legislației naționale de transpunere a directivei europene acțiunilor în despăgubire introduse după transpunerea directivei, dar care se referă la fapte anterioare acesteia – Obligativitatea introducerii acțiunii în despăgubire – Termenul de prescripție al acesteia – Calcularea termenului de prescripție – Caracterul precontencios al deciziilor administrative prin care se aplică o sancțiune – Problematika publicității acestora

Întrebările preliminare

1) Există în dreptul Uniunii un temei juridic pentru a face distincția între posibilitatea și obligația de a introduce o acțiune în despăgubire pentru prejudicii cauzate ca urmare a încălcării dreptului concurenței sau, dimpotrivă, odată ce persoana prejudiciată are cunoștință sau ar fi putut în mod rezonabil să aibă cunoștință atât de faptul că a suferit un prejudiciu ca urmare a încălcării, cât și de identitatea autorului acesteia, ea trebuie să introducă acțiunea, iar termenul de prescripție începe să curgă?

2) Pentru a introduce o acțiune în despăgubire în fața instanțelor judecătorești, trebuie să se aștepte ca sancțiunea să rămână definitivă în instanță sau, dimpotrivă, dacă decizia Comisión [Nacional de los Mercados y la Competencia] (Comisia Națională pentru Piață și Concurență, denumită „CNMC”), publicată integral, conține identitatea autorilor încălcării în cauză, durata exactă a acesteia și produsele vizate de încălcare, trebuie să se considere că acțiunea în despăgubire poate fi introdusă în fața instanțelor judecătorești, iar termenul de prescripție începe să curgă?

3) În vederea începerii cursului termenului de prescripție, publicarea integrală a sancțiunii pe site-ul oficial și public al CNMC echivalează cu publicarea rezumatului deciziei Comisiei Europene în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*, având în vedere faptul că publicarea deciziilor Comisiei Naționale pentru Piață și Concurență se face doar pe site-ul oficial?

Dispozițiile dreptului Uniunii invocate

TFUE: articolul 101, articolul 102 și articolul 267

Directiva 2014/104/UE a Parlamentului European și a Consiliului privind anumite norme care guvernează acțiunile în despăgubire în temeiul dreptului intern în cazul încălcării dispozițiilor legislației în materie de concurență a statelor membre și a Uniunii Europene: în special articolul 22 alineatul (1)

Regulamentul (CE) nr. 1/2003 al Consiliului privind punerea în aplicare a normelor de concurență prevăzute la articolele 81 și 82 din tratat

Hotărârile CJUE în cauzele C-637/17, C-453/99, C-557/12 și C-298/04, Ordonanța CJUE în cauza C-199/22 și Concluziile în cauza C-605/21

Dispozițiile naționale invocate

Constitución Española (Constituția Spaniei): articolul 9 alineatul 3, articolul 24 alineatul 1 și articolul 117 alineatul 1

Ley de Enjuiciamiento Civil (Codul de procedură civilă): articolul 22, articolul 43 și articolul 455 alineatul 1

Ley de Defensa de la Competencia (Legea privind protecția concurenței): articolul 13, articolul 74 și prima dispoziție tranzitorie

Código Civil (Codul civil): articolul 1902 și articolul 1968 alineatul 2°

Real Decreto-ley 9/2017, de 26 de mayo, por el que se transponen directivas de la Unión Europea en los ámbitos financiero, mercantil y sanitario, y sobre el desplazamiento de trabajadores (Decretul-lege regal nr. 9/2017 din 26 mai 2017 de transpunere a directivelor Uniunii Europene în materie financiară, comercială și sanitară și privind detașarea lucrătorilor)

Deciziile [Curții Constituționale din Spania] nr. 19/2008 și nr. 192/2009

Hotărârile [Curții Supreme din Spania] nr. 651/2013, nr. 926/2023, nr. 947/2023, nr. 528/2013, nr. 511/2018, nr. 112/2022, nr. 434/2021 și nr. 780/2021

Hotărârea [Curții Provinciale din Zaragoza, Spania] nr. 118/2023

Prezentarea pe scurt a situației de fapt și a procedurii principale

- 1 CP a introdus o acțiune în despăgubire împotriva Nissan Iberia S. A. ca urmare a achiziționării unui autoturism, în temeiul sancțiunii impuse pârâtei de Comisia Națională pentru Piață și Concurență (CNMC).
- 2 Instanța de trimitere a considerat că aceste acțiuni erau prescrise, întrucât acțiunea ar fi trebuit introdusă de la momentul publicării integrale a deciziei CNMC pe site-ul oficial al acesteia, fără a aștepta ca decizia să rămână definitivă.
- 3 Audiencia Provincial de Zaragoza (Curtea Provincială din Zaragoza) a admis în parte apelul formulat împotriva hotărârii acestei instanțe, în ceea ce privește aspectul că acțiunea nu era prescrisă, considerând că termenul trebuie calculat de la momentul rămânerii definitive a deciziei CNMC prin hotărârea Tribunal Supremo (Curtea Supremă).

Argumentele esențiale ale părților din procedura principală

- 4 Pârâta ridică problema dacă este contrar dreptului Uniunii și jurisprudenței acesteia interpretarea unei dispoziții naționale în sensul că termenul de prescripție a acțiunilor în despăgubire pentru prejudicii care rezultă din acțiuni contrare dreptului concurenței nu începe să curgă de la publicarea oficială și integrală a deciziei administrative de aplicare a unei sancțiuni adoptate de autoritatea națională de concurență, chiar și în cazul în care această decizie este atacată în instanță.
- 5 De asemenea, în ceea ce privește principiile securității juridice și retroactivității normelor, aceasta ridică problema dispozițiilor aplicabile acțiunilor în despăgubire exercitate ulterior intrării în vigoare a Directivei 2014/104/UE și a dispozițiilor

adoptate pentru transpunerea acesteia (Legea privind protecția concurenței) cu privire la fapte sau decizii administrative anterioare intrării în vigoare a acestor reglementări, atunci când termenul de prescripție aplicabil unor asemenea acțiuni în temeiul reglementării anterioare nu s-a împlinit.

Prezentarea pe scurt a motivelor trimiterii preliminare

- 6 Ca urmare a jurisprudenței Curții de Justiție a Uniunii Europene în legătură cu înțelegerea fabricanților de camioane, în Spania au apărut diferențe doctrinare și jurisprudențiale cu privire la aplicarea retroactivă a Directivei privind despăgubirile și la termenele de prescripție, precum și la posibilitatea de a invoca această directivă *contra legem*.
- 7 În opinia instanței de trimitere, soluția ar fi să se diferențieze între caracterul precontencios al deciziei prelabile a autorității de concurență și termenul de prescripție. În această privință, instanța de trimitere consideră că, în urma pronunțării hotărârii în cauza C-267/20, în ceea ce privește acțiunile în despăgubire pentru prejudicii care rezultă din acțiuni contrare legislației în materie de concurență, termenul de prescripție nu poate începe să curgă decât din momentul în care persoana prejudiciată a luat cunoștință sau ar fi putut lua cunoștință de: a) existența încălcării; b) existența prejudiciului; c) relația de cauzalitate dintre cele două; d) identitatea autorului încălcării. Or, cu toate că jurisprudența națională consideră că, după publicarea deciziei de sancționare în *Jurnalul Oficial*, există un termen de cinci ani pentru a introduce acțiunea, instanța de trimitere nu este de acord cu acest termen.
- 8 În orice caz, instanța de trimitere evidențiază anumite obstacole în calea aplicării acestui termen de prescripție. În primul rând, nu există nicio dispoziție legală care să impună rămânerea definitivă a deciziei prelabile a autorității de concurență, pentru ca dreptul la acțiune să ia naștere. În plus, în urma modificării Legii privind protecția concurenței în anul 2007, nu mai este necesar să existe o decizie administrativă prelabilă, care să constate că practica este anticoncurențială, pentru a putea fi introdusă o acțiune în instanță. În prezent, persoanele prejudiciate ca urmare a încălcării restricțiilor privind practicile anticoncurențiale pot acționa direct în instanță pentru a-și exercita drepturile împotriva autorilor încălcărilor, indiferent de investigațiile sau de deciziile autorităților de concurență.
- 9 În al doilea rând, se ridică problema cunoașterii deciziei de către persoanele prejudiciate. În acțiunile în despăgubire pentru prejudiciile cauzate de înțelegerea fabricanților de camioane, *dies a quo* ar trebui, în teorie, să fie stabilit momentul în care decizia administrativă a fost făcută publică. În acel moment, în care se cunoaște existența încălcării, se specifică cu precizie identitatea autorilor încălcării și durata exactă a comportamentului ilicit și se poate stabili cauza unui prejudiciu. Cu toate acestea, având în vedere numeroasele acțiuni introduse pe întreg teritoriul Spaniei în mod separat de procedura de sancționare deschisă de CNMC, se pune problema momentului care ar trebui luat în considerare ca punct

de referință pentru introducerea acțiunii: publicarea deciziei pe site-ul CNMC, publicarea de către aceasta a unui comunicat de presă, difuzarea pe scară largă în mass-media la nivel național sau rămânerea definitivă a hotărârii Tribunal Supremo de confirmare a sancțiunii? În plus, trebuie să se țină seama de faptul că hotărârea de confirmare a sancțiunii nu este anunțată printr-un comunicat de presă, nici într-un jurnal oficial sau pe un site accesibil, ci într-o bază de date judiciară, a cărei existență este necunoscută publicului.

- 10 În ceea ce privește momentul de la care începe să curgă termenul de prescripție pentru introducerea acțiunii în despăgubire, se ridică problema dacă trebuie să fie luată ca punct de referință data publicării deciziei administrative de aplicare a unei sancțiuni, care nu va exista întotdeauna, întrucât despăgubirile pot fi solicitate într-un proces civil de sine stătător, sau data la care decizia respectivă a rămas definitivă.
- 11 Audiencia Provincial de Zaragoza este de părere că termenul de prescripție pentru introducerea acțiunii în despăgubire începe să curgă de la publicarea deciziei de aplicare a unei sancțiuni, fără a se aduce atingere faptului că, odată inițiată procedura civilă, aceasta poate fi suspendată în scopul de a se cunoaște efectele hotărârilor succesive care ar putea fi pronunțate de instanțele de contencios administrativ.
- 12 O altă opțiune ar fi să se considere că termenul de prescripție începe să curgă de la data la care decizia de aplicare a unei sancțiuni rămâne definitivă. Însă aici apare problema existenței a două instanțe diferite: cea civilă, în fața căreia se introduce acțiunea în despăgubire, și cea de contencios administrativ, în fața căreia se atacă sancțiunea administrativă, cu riscul de a se ajunge la hotărâri judecătorești contradictorii cu privire la aceleași fapte.
- 13 Pe de altă parte, se pune problema dispozițiilor care trebuie să se aplice prescripției în ceea ce privește acțiunile în despăgubire introduse după intrarea în vigoare a legislației de transpunere a Directivei 2014/104/UE, dar care se referă la fapte sau decizii adoptate înainte de intrarea în vigoare a acesteia.